

# Lonkan tähystys - vaihtoehto avoleikkaukselle

**Ortopedisen tähystyskirurgian alkuajoista lähtien suurin mielenkiinto ja siten myös tekninen kehitys on kohdistunut eniten polviniveleen. Vaikka lonkkanivelen tähystämisen historia juontaa juurensa jo vuoteen 1931, on todellista kehitystä lonkan tähystyksellisessä hoidossa tapahtunut vasta aivan viime vuosina. Erityisesti lonkkanivelen tähystys tarjoaa kuitenkin tiettyjen vaivojen yhteydessä aivan erinomaisen mahdollisuuden säästyä laajoilta avoimilta leikkauksilta ja siten huomattavasti raskaammilta toipumisilta.**

Lonkkanivel sijaitsee ihmiskehossa varsin syvällä ja on siten rakenteellisesti suhteellisen hankala tähystyksen kohde. Luultavimmin juuri se on hillinnyt lonkkan tähystystietoa. Lonkkaniveleen liittyy kuitenkin monia sellaisia sairaustiloja, joita varsin hyvin voitaisiin hoitaa kuntoon tähystämälläkin.

Tähystyshoidon onnistumisen kannalta on aina kriittisintä se, että osataan valita oikeat potilaat ja sopivimmat sairaudet ja vammat juuri tällä tekniikalla hoidettaviksi. Suomessa tehdään nykyisin arviolta noin 200-300 lonkkaniveltähystystä vuosittain, mutta määrä lieenee voimakkaassa nousussa. Vertailun vuoksi todettakoon, että polvia tähystetään Suomessa jo likimain 30 000 kappaletta vuodessa.

## Tähystys sopii moneen vaivaan

Hyvin tärkeä peruste lonkkaniveltähystykselle on pitkäkestoinen nivuskipu liittyneenä joko lonkkaan kohdistuneeseen tapaturmaan tai runsaaseen rasitukseen. Lonkkanivelestä peräisin oleva kipu paikantuu tyypillisesti nivusalueelle. Huomattavasti harvemmin puhtaasti nivelperäistä kipua aistitaan esimerkiksi pakaralan seudussa tai lonkan ulkosivulla. Nivuskiput tulkitaan kovin usein virheellisesti tyrän tms. vatsanpeiteongelman aiheuttamiksi. Näin käy helposti varsinkin urheili-

joiden kohdalla.

Erotusdiagnoosiikka onkin tässä suhteessa erityisen tärkeää ja oikeaan diagnoosiin pääseminen voi edellyttää jopa varjoainetehosteisen magneettitutkimuksen teettämistä. Lonkkanivelessä on myös nivelkierukan tyyppinen reunusrusto ja sen vauriot ovat yksi erityisen kiihottava korjaamisen kohde tähystyksessä. Lonkkamaljan tai reisiluun pään rustovauriota on niin ikään mahdollista hoitaa tähystyksellä, samoin voidaan poistaa irtokappaleita eli "nivelihiiriä" sekä siistiä ärsyntyneitä nivelkalvoa ja sen liikakasvua.

Aivan uutena ja erityisesti urheilijoita koskettavana aluevaltauksena on lonkkanivelen ahtausongelman hoitaminen tähystyksellä. Tämä useinkin tietynlaiseen reisuunpään rakenteelliseen virheeseen liittyvä sairaustila saattaa hoitamattomana johtaa ennen aikaisen nivelrikon kehittymiseen. Tätä taustaa vasten olisikin kyseisen ongelman diagnosoiminen ja riittävän varhainen hoitaminen kovin tärkeä asia lonkan tulevaisuutta silmälläpitäen. Monet harraste- ja aktiiviturheilijoilla ilmenevät nivuskiput ovat nyttemmin osoittautuneet juuri tästä lonkkanivelpinteestä johtuviksi.

## Tähystys tehtävä ajoissa

Nivelrikkosairaus varsinkin pitemmälle edenneenä ja jo röntgenkuvissa ilmenevänä ei ole enää suotuisa kohde lonkkaniveltähystykselle. Lonkkanivelen huuhtelu ja nivelkapselin voimallinen venyttäminen saattavat tosin tuoda



**Tähystysleikkaus menossa**

lyhytkestoisen helpotuksen oireiluun, mutta ko. täyhystyksen vaativuus ja kokonaiskustannus eivät ole tällöin oikeassa suhteessa saavutettuun hyötyyn. Lonkkanivelrikon tähystyshoitoa ei siten voi juurikaan pitää yleisesti suositeltavana.

### Vaatii osaamista ja oikeaa teknologiaa

Lonkan tähystys edellyttää joko selkäpuudutuksen tai yleisanestesian käyttämistä ja siten se ei ole tehtävissä polikliinisesti. Aivan oleellisesti tarvitaan myös läpivalaisulaitteistoa sekä ortopedistä vetopöytää ja korjaavien toimenpiteiden asiallisen suorittamisen mahdollistavaa erityisvälineistöä (katso kaavakuva vieressä).

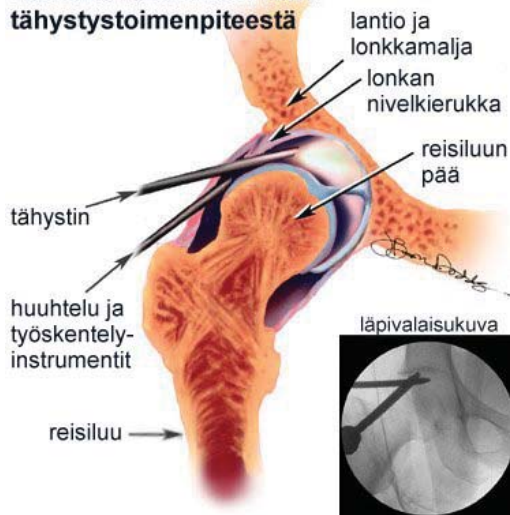
Lonkan tähystys ei siis ole aivan joka paikan toimenpide. Lonkkatähystys on myös teknisesti eräs vaativimmista tähystyksistä, joten sen suorittajalta

edellytetään todellista asiaan vihkiytymistä. Huolellisesti ja kriittisistä lähtökohdista tehtynä on lonkkatähystys silti melko riskitön toimenpide.

Laajoihin tutkimuksiin nojaten täytyy kuitenkin todeta, että tähystystoimenpiteellä on noin kolmen prosenttiyksikön mahdollisuus tehdä lonkkanivel vielä aikaisempaakin

kivuliaammaksi. Kriittistä ajattelua ja asiallista informaatiota tarvitaan siis tässäkin suhteessa, kun lonkan tähystämisen tarpeita tai mahdollisuuksia pohditaan potilaan kanssa. Tähystystoimenpide on vielä siinä määrin vähän tunnettu sekä oikeiden indikaatioiden että myös suorittamistekniikan osalta, että näiden leikkauksien keskittäminen Suomessa vain muutamaiin sairaalaysiköihin ja niissä tiettyjen ortopedien käsiin olisi varmaankin tuloksellisinta ja siten järkevintä.

#### Kaavakuva lonkkanivelen tähystystoimenpiteestä



Esko Kaartinen  
ylilääkäri, ortopedi



## Jäykät nivelet ja lihakset? Tehokas arnikki auttaa.

### Atrogel - arnikkigeeli

- nivelille ja lihaksille
- turvallinen, nopea ja tehokas apu
- pidä mukana matkalla ja treeneissä!
- vuoden 2006 hoitotuote

A.Vogel



Vuoden  
2006 Hoito-  
tuote

Suomen  
Terveystuotekauppiaiden  
Lutto